

Instytut Matki i Dziecka

**AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ
W WIEKU 9-17 LAT**

aktualne wskaźniki, tendencje ich zmian

oraz wybrane zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania

PROJEKT NA ZLECENIE MINISTERSTWA SPORTU I TURYSTYKI

Część II WYNIKI BADAŃ JAKOŚCIOWYCH

Agnieszka Małkowska-Szcutnik

Warszawa 2013

Spis treści

1. Założenia i koncepcja badań jakościowych.....	3
1.1. Cele badań jakościowych.....	3
1.2. Pytania badawcze.....	3
1.3. Metoda badawcza.....	4
1.4. Opis próby.....	4
2. Wyniki badań.....	8
2.1. Definicja aktywności fizycznej.....	8
2.2. Formy aktywności fizycznej.....	9
2.3. Miejsca, gdzie uczniowie najczęściej uprawiają aktywność fizyczną.....	10
2.4. Poczucie bezpieczeństwa podczas uprawiania aktywności fizycznej.....	18
2.5. Wpływ innych osób na uprawianie aktywności fizycznej przez dzieci.....	19
2.6. Ograniczenia w uprawianiu aktywności fizycznej oraz sposoby ich przezwyciężania.....	20
2.7. Aktywność fizyczna w szkole.....	25
3. Podsumowanie rozdziału.....	27
Załącznik nr 1 – scenariusz badania fokusowego	29
Załącznik nr 2 – transkrypcja badania fokusowego	31

1. Założenia i koncepcja badań jakościowych

1.1. Cele badań jakościowych

Cel główny

Celem badań jest eksploracja rozumienia pojęcia aktywności fizycznej przez uczniów 9-letnich; definiowania form i miejsc uprawiania aktywności fizycznej ze szczególnym uwzględnieniem szkoły oraz wpływów środowiskowych.

Cele szczegółowe

1. Poznanie sposobów definiowania pojęcia aktywności fizycznej.
2. Poznanie form i miejsc uprawiania aktywności fizycznej, najczęściej wybieranych przez uczniów.
3. Poznanie uwarunkowań środowiskowych związanych z uprawianiem aktywności fizycznej: miejsce zamieszkania, zaangażowanie innych osób w uprawianie aktywności fizycznej przez badanych.
4. Poznanie uwarunkowań dotyczących uprawiania aktywności fizycznej w szkole.
5. Poznanie ograniczeń w uprawianiu aktywności fizycznej oraz stworzenie rekomendacji dla praktyki.

1.2. Pytania badawcze

Wyodrębniono następujące pytania badawcze:

1. Czy rozumienie pojęcia aktywności fizycznej przez uczniów 9-letnich jest właściwe?
2. Czy uczniowie potrafią wymienić formy aktywności fizycznej, w jakich najczęściej biorą udział?
3. Czy uczniowie wiedzą gdzie, w ich okolicy zamieszkania, są miejsca przeznaczone do uprawiania aktywności fizycznej i czy z nich korzystają?
4. Czy występują różnice w wyborze form i miejsc uprawiania aktywności fizycznej, w zależności od płci i miejsca zamieszkania badanych?
5. Czy uczniowie świadomi są barier i ograniczeń związanych z uprawianiem aktywności fizycznej.

1.3. Metoda badawcza

W badaniach jakościowych wykorzystano metodę wywiadów grupowych (*ang.: focus group*). Wywiady miały formę pół-ustrukturyzowaną (*ang.: semi-structured*). Przeprowadzono 10 wywiadów grupowych (2 pierwsze wywiady grupowe stanowiły pilotaż badania). Badania zostały przeprowadzone w grupach jedнопłciowych, co w badaniach dzieci umożliwia uzyskanie danych lepszej jakości¹.

Podczas badania analizowano następujące obszary badawcze: a) Miejsca, w których dzieci uprawiają aktywność fizyczną oraz jej formy; b) Wpływ innych osób na uprawianie aktywności fizycznej przez dzieci i młodzież; c) Ograniczenia w uprawianiu aktywności fizycznej przez dzieci i młodzież; d) Aktywność fizyczna w szkole. Obszary badawcze odnoszą się bezpośrednio do celów projektu badawczego. Słuszność ich wyboru potwierdzają także wyniki podobnych badań realizowanych poza Polską^{2, 3, 4}.

Zgodnie z założeniami przyjętymi w raporcie metodologicznym założono udział 8 uczniów w jednym wywiadzie grupowym. Uczniowie zostali wybrani spośród osób chętnych. Warunkiem udziału ucznia w badaniu była zgoda rodziców. Opracowano list do rodziców z informacją o celu i przebiegu badania. Każde badanie trwało ok. 90 min. – dwie godziny lekcyjne, z uwzględnieniem przerwy. Badania odbywały się w cichym miejscu w szkole, z zapewnieniem odpowiednich warunków do realizacji badania.

Wywiady były nagrywane i na etapie analizy danych nastąpiła ich transkrypcja. Wszystkie transkrypcje zostały analizowane tematycznie. Dane były kodowane według początkowo zaplanowanych obszarów badawczych. Został użyty program MAXQDA.

Do przeprowadzenia wywiadu grupowego użyto następujących pomoc: dyktafon, zdjęcia różnych form aktywności fizycznej, kartki papieru A4, kredki, papier flipczartowy, markery.

¹ Lewis A.: Group child interview as a research too. *Brit Educ Res J* 1992, 18: 413-21.

² Allender S., Cowburn G., Foster Ch.: Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies. *Health Educ. Res.* 2006, 21, 6: 826-835.

³ Brockman R., Jago R., Fox K.R., Thompson J.L., Cartwright K., Page A.S. "Get off the sofa and go and play": Family and socioeconomic influences on the physical activity of 10-11 year old children. *BMC Public Health* 2009, 9: 253-259.

⁴ Kirby J., Levin K.A., Inchley J.: Socio-environmental influences on physical activity among young people: a qualitative study. *Health Educ. Res.* 2013. doi: 10.1093/her/cyt085 First published online: August 22, 2013.

Badania przeprowadziły: dr Agnieszka Małkowska-Szkutnik z Instytutu Matki i Dziecka (pedagog, psycholog) oraz dr Małgorzata Gogolewska-Tośka z Akademii Humanistycznej im. A. Gieyszтора w Pułtusku (pedagog - specjalista edukacji wczesnoszkolnej).

Na końcu rozdziału umieszczono scenariusz wywiadu grupowego (załącznik 1) oraz wybraną transkrypcję wywiadu grupowego (załącznik 2).

1.4. Opis próby

Badania przeprowadzono wśród uczniów w wieku 9 lat, uczęszczających do III klasy szkoły podstawowej. Łącznie w badaniach jakościowych wzięło udział 81 uczniów (38 chłopców i 43 dziewczęta). Zdecydowano się na przeprowadzenie badań fokusowych wśród 9-latków m. in. ze względu na ograniczone możliwości przeprowadzenia w tej grupie badań ankietowych. Na początku każdego wywiadu grupowego uczniom przedstawiono cel badania, osoby prowadzące przedstawiły się. Uczniowie zostali także poinformowani o tym, że wywiad będzie nagrywany i następnie analizowany wyłącznie przez badaczy. Badanych zapewniono o anonimowości, poproszono ich aby przedstawiając się używali swoich pseudonimów lub wyłącznie imion.

Zróznicowano szkoły wybrane do badań w zależności od miejsca położenia szkoły, przy założeniu, że będą one realizowane jedynie w województwie mazowieckim. Charakterystykę szkół biorących udział w badaniu zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 1. Charakterystyka szkół biorących udział w badaniach jakościowych

Kod szkoły	Lokalizacja	Okolica wokół szkoły
Szkoła 1	Miasto do 50 tys mieszkańców	Szkoła położona w centralnej części miasta. W szkole sala gimnastyczna oraz mała sala z matami, wykładziną – przeznaczona do zajęć sportowych i rekreacyjnych. Na terenie szkoły boisko sportowe. Nowe boisko w budowie.
Szkoła 2	Miasto do 50 tys mieszkańców	Szkoła położona na obrzeżach miasta. W szkole sala gimnastyczna. Na terenie szkoły plac zabaw. Obok szkoły boisko Orlik.
Szkoła 3	Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców	Szkoła położona na terenie osiedla. W pobliżu bloki, część stanowią nowe osiedla. W szkole dwie sale gimnastyczne – mała i duża. Na terenie szkoły boisko szkolne.
Szkoła 4	Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców	Szkoła położona w terenie osiedla. W szkole sala gimnastyczna. Na terenie szkoły boisko. W pobliżu szkoły brak obiektów sportowych. Szkoła otoczona starymi blokami, brak nowych, nowoczesnych placów zabaw.
Szkoła 5	Wieś	Szkoła położona przy głównej ulicy wsi. W pobliżu innych

		ważnych obiektów; przy ulicy. Na terenie szkoły sala gimnastyczna. W terminie gdy były realizowane badania w budowie mała salka do ćwiczeń – siłownia. Na terenie szkoły plac zabaw. Brak boiska sportowego. Za szkołą na łące ustawione bramki do piłki nożnej. Teren otoczony.
--	--	--

Harmonogram badań jakościowych

Badania jakościowe zostały realizowane według następującego harmonogramu umieszczonego w tabeli poniżej.

Tabela 2. Harmonogram badań

Termin	Zadania
1.10-5.10	Przegląd piśmiennictwa Opracowanie scenariusza badań fokusowych Zakup materiałów niezbędnych do realizacji badań Nawiązanie kontaktu z dyrektorami szkół
7.10-18.10	Przeprowadzenie badań pilotażowych – dwa fokusy Modyfikacja scenariusza badań fokusowych z uwzględnieniem wyników uzyskanych w badaniach pilotażowych
21.10-8.11	Badania właściwe – przeprowadzenie 8 badań fokusowych
4.11-22.11	Transkrypcja wywiadów fokusowych
18.11-6.12	Analiza danych
9.12-20.12	Opis wyników

Po uzyskaniu zgody na przeprowadzenie badania poproszono dyrektorów szkół o wytypowanie klas, które wezmą udział w badaniu. W niektórych przypadkach w badaniu brali uczniowie z dwóch różnych klas. Pozyskano zgodę rodziców na udział dzieci w badaniu. Rodzice zostali poinformowani o celu badania oraz o jego przebiegu. Każdy rodzic otrzymał ulotkę informacyjną o realizacji badań.

Wnioski z badania pilotażowego

Przeprowadzono dwa badania pilotażowe – dwa wywiady grupowe (po jednym wśród chłopców i dziewcząt). Badania zostały przeprowadzone w jednej ze szkół podstawowych w

mieście do 50 tys. mieszkańców. Potwierdzono wstępne założenia przyjęte w scenariuszu. Badania właściwe uwzględniły więc cztery zaplanowane wcześniej obszary badawcze. Po przeprowadzeniu badań pilotażowych, w planowaniu badań właściwych, zwrócono szczególną uwagę na następujące aspekty:

- a) definiowane aktywności fizycznej – uczniowie mylnie definiują to pojęcie. Należy poświęcić więcej czasu na zdefiniowanie tego pojęcia aby mieć pewność, że wszyscy rozumieją je podobnie;
- b) definiowanie miejsc, w których uczniowie uprawiają aktywność fizyczną oraz ich wymarzonego miejsca (praca z rysunkiem) – podkreślono, że należy uwzględnić charakterystyczne dla tego okresu rozwojowego wzorowanie się na rówieśnikach. Podczas badania właściwego uczniów proszono, aby zachowali w tajemnicy to co rysują i po zakończeniu pracy stworzono możliwość odgadywania przez pozostałych uczestników tego, co dana osoba narysowała. Zwiększyło to ciekawość i chęć do pracy;
- c) należy wykorzystać czas, w którym uczniowie rysują na rozmowę z nimi, uwzględniając obszary, które wcześniej nie zostały w pełni omówione.

2. Wyniki badań

Wyniki badań przedstawiono w osobnych podrozdziałach odpowiadających zdefiniowanemu wcześniej obszarom badawczym. Opisano więc kolejno: sposób definiowania pojęcia – aktywność fizyczna; formy aktywności oraz miejsca jej uprawiania przez dzieci, wpływ innych osób na uprawianie aktywności fizycznej przez dzieci, ograniczenia w uprawianiu aktywności fizycznej oraz sposoby ich przewyżczenia oraz zagadnienia związane z aktywnością fizyczną w szkole.

2.1. Definicja aktywności fizycznej

Pierwszym elementem badania fokusowego było definiowanie pojęcia – aktywność fizyczna. Badanym rozdano małe karteczki i poproszono, aby napisali co dla nich oznacza pojęcie aktywności fizycznej. Uczniów, którzy nie wiedzieli co napisać, poproszono aby nie cenzurowali swoich pomysłów i wpisywali wszystkie pomysły, które przychodzą im na myśl. Uczniowie 9-letni definiowali pojęcie aktywności fizycznej uwzględniające następujące jej aspekty:

- uprawianie sportu (bieganie, ćwiczenie, jazda na rowerze, jazda na rolkach, jazda na hulajnodze, piłka nożna, zawody w pływaniu, fitness,
- ruch na świeżym powietrzu, skakanie, chodzenie po dworze, spacerowanie – „tu jest droga przed moim domem (...) I po obiedzie zawsze w niedzielę wychodzimy na spacer do lasu zbierać liście albo tam po drodze znajdziemy kilka grzybów”.
- zdrowie – „to ruch i zdrowie potrzebne człowiekowi, żeby był zdrowy i aktywny” ; „to uprawianie sportu i dobre odżywianie”

Należy jednak podkreślić, że wśród badanych 9-latków znalazły się osoby, które definiowały pojęcie - aktywność fizyczna - w następujący sposób:

- „(...) aktywność fizyczna to myślenie i grzeczność. Skojarzyło mi się z fizyką”
- „aktywna praca fizyczna (...), coś razem robić, różne rzeczy”
- „aktywnie pracować na lekcjach; mieć dobre oceny ze wszystkiego”
- „to technika”
- „to coś z fizyką”

Pojawiały się także odpowiedzi sugerujące, że uczniowie kojarzą aktywność fizyczną z czymś przyjemnym, o czym świadczy wypowiedź jednego z uczestników badania: „aktywność fizyczna to wesoła sprawa”.

Opisaną, wstępną część badania, podsumowano prezentując uczniom definicję aktywności fizycznej, podkreślając aspekty dotyczące sportu (ćwiczeń) oraz podkreślając związek aktywności fizycznej ze zdrowiem i samopoczuciem.

2.2. Formy aktywności fizycznej

Uczniów poproszono aby, spośród zaprezentowanych zdjęć, wybrali te, na których przedstawiono formę aktywności fizycznej, którą najczęściej uprawiają. Uczniowie mieli do dyspozycji 70 zdjęć z następującymi formami aktywności fizycznej: piłka nożna, pływanie, jazda na nartach, gra w kometkę, karate, jazda na rowerze, gra w siatkówkę, gra w koszykówkę, taniec, wędrówki piesze, jazda na łyżwach, pływanie kajakiem, żeglowanie, bieganie, jazda na rolkach, jazda na deskorolce, jazda konna, ćwiczenia na siłowni, gra w tenisa, gimnastyka artystyczna. Uczniowie mieli do dyspozycji po kilka zdjęć z każdej (znanej za popularną) dyscypliny. Uczniom pozwolono na wybór dowolnej ilości zdjęć, sugerując im jedynie by wybierali takie formy aktywności fizycznej, którą najczęściej uprawiają.

Uczniowie podawali następujące formy aktywności fizycznej: jazda na rowerze; jazda na rolkach i na deskorolce; gra w piłkę nożną, w piłkę siatkową; skakanie (np. na trampolinie), bieganie; pływanie na basenie lub w lato pływanie w morzu, w jeziorze; jazda na nartach i snowboardzie; gra w tenisa; jazda konna; gra w badmintona; jazda na łyżwach; pływanie kajakami; taniec. Cztery pierwsze wymienione formy aktywności podawane były przez uczniów najczęściej. Pływanie odnosiło się do nauki pływania w basenie oraz do pływania w zbiornikach wodnych podczas wakacji (morze, jeziora).

Uczniowie mieszkający na wsi, jako jedną z form aktywności fizycznej, podali jeżdżenie na kładach. Dopytani o szczegóły mówili, że jeżdżą kładami po ulicy przed swoim domem oraz że zdarza im się przyjechać kładem do szkoły. Uczniowie mieszkający na wsi jeżdżą w lato do szkoły rowerami.

Uczniowie, którzy wybrali jazdę na rowerze, deskorolce, rolkach, jako ulubioną formę aktywności fizycznej deklarowali, że mają wtedy kaski i ochraniacze – dotyczyło to uczniów z

dużego miasta oraz mieszkających na wsi. Uczniowie z małego miasta nie używają wtedy kasków.

2.3. Miejsca, gdzie uczniowie najczęściej uprawiają aktywność fizyczną

Obszar dotyczący miejsc, w których dzieci uprawiają aktywność fizyczną badano wykorzystując rysunek. Uczniów poproszono aby narysowali miejsce, gdzie najczęściej uprawiają aktywność fizyczną. Każdy uczeń otrzymał swój komplet kredek (stanowiły one upominek dla dziecka biorącego udział w badaniu). Zgodnie z wynikami badań fokusowych zaproponowano uczniom aby nie mówili początkowo co rysują, tak by rówieśnicy mogli później zgadywać co jest na rysunku. Dzięki temu udało się zminimalizować wpływ oddziaływania grupy rówieśniczej na wykonanie zadania.

Wśród miejsc, które dzieci wymieniały jako te, w których najczęściej uprawiają aktywność fizyczną znalazły się⁵:

- **własne podwórko oraz teren wokół domu** (odpowiedzi te pojawiały się u uczniów mieszkających na wsi lub w domach jednorodzinnych): opisując te miejsca dzieci podawały kąpanie się we własnym basenie w lato, własny plac zabaw na podwórku np. huśtawki, ustawianie bramek z przedmiotów, które są obecne na podwórku.

Rycina 1. Basen na własnym podwórku, chłopiec ze szkoły nr 1

⁵ Opis kategorii miejsc, w których badani uprawiają aktywność fizyczną wzbogacono prezentacją rysunków dzieci.

Rycina 2. Podwórko przed domem, chłopiec ze szkoły nr 1

Rycina 3. Podwórko przed domem: huśtawki, bramki do gry w piłkę nożną z drzewek i krzewów

- **podwórko na osiedlu, niedaleko bloku**

Fragment wywiadu:

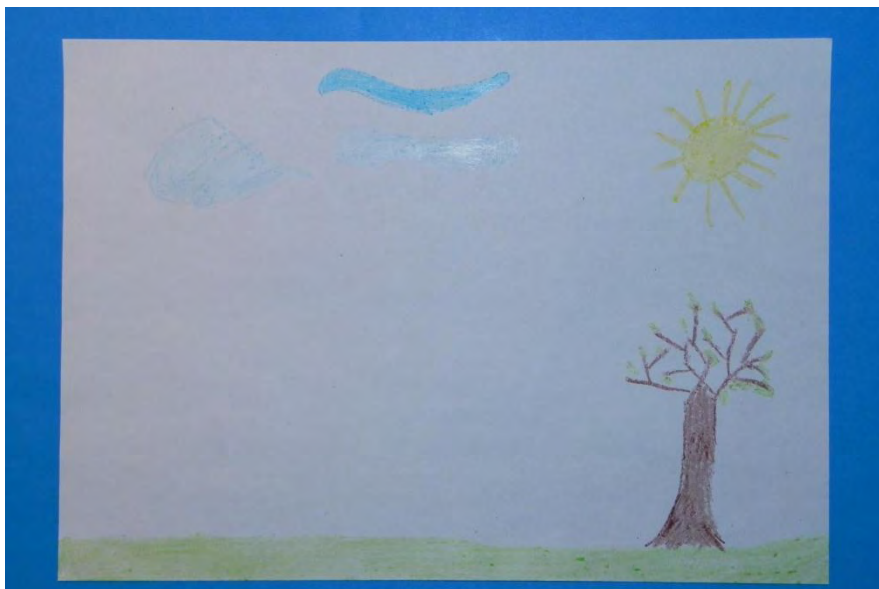
- „To jest podwórko obok mojego bloku, gdzie mieszkają moi koledzy.
 - I co jest na tym podwórku?
 - No, jest taka wolna przestrzeń, obok jest taka duża donica z kwiatkami.
 - A co tam można robić, co wy tam robicie?
 - Jeździmy na rowerach, czasami na rolkach, czasami na hulajnodze” (chłopiec ze szkoły nr 3)
- **tereny zielone:** park (uczniowie z miasta) lub łąka w pobliżu domu (uczniowie mieszkający na wsi)

Rycina 4. Łąka za domem, dziewczynka ze szkoły nr 5

Rycina 5. Łąka i sad za domem, dziewczynka ze szkoły nr 5

Rycina 6. Łąka za domem, chłopiec ze szkoły nr 5

Rycina 7. Łąka za domem, dziewczynka ze szkoły nr 2

Rycina 8. Łąka za domem, dziewczynka ze szkoły nr 2

- **ulica** – to miejsce podawane było przez uczniów, którzy wybierali jazdę na rowerze lub rolkach jako najbardziej ulubioną formę aktywności

Rycina 9. Ulica niedaleko domu, dziewczynka ze szkoły nr 5

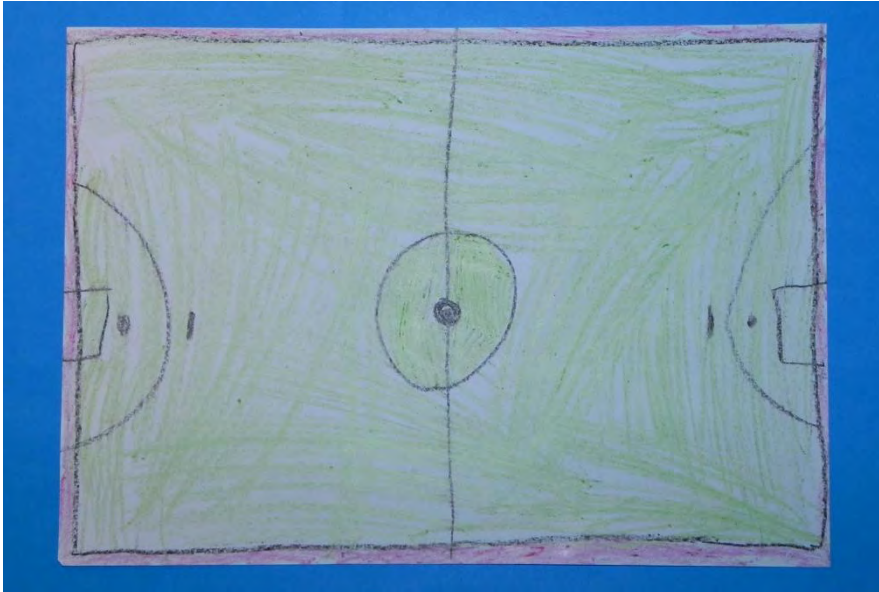

Rycina 10. Ulica niedaleko domu, dziewczynka ze szkoły nr 5

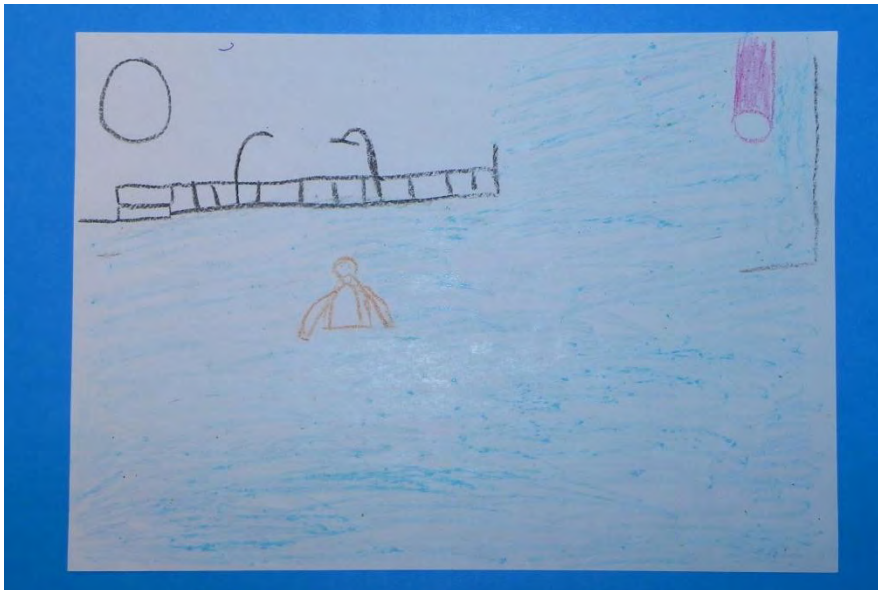
- **parkingi przed sklepami** – jako miejsce gdzie można jeździć na rolkach; pojawiła się także odpowiedź dotycząca parkingu przed dużym sklepem sportowym, gdzie wydzielone są osobne miejsca do uprawiania sportu
- **miejsca przeznaczone do uprawiania aktywności fizycznej:** uczniowie, którzy wybierali taki rodzaj miejsc opisywali najczęściej boiska szkolne; basen gdzie uczęszczają na zajęcia grupowe (z całą klasą w ramach lekcji) lub jeżdżą z rodzicami/ innymi członkami rodziny; miejsca gdzie uczęszczają na płatne zajęcia sportowe – są dowożone przez rodziców.

Rycina 11. Boisko szkolne, chłopiec ze szkoły nr 2

Rycina 12. Boisko szkolne, chłopiec ze szkoły nr 1

Rycina 13. Basen w innym mieście, na który chłopiec jest dowożony przez babcię raz w tygodniu (basen jest oddalony od miejsca zamieszkania o ok. 50 km), chłopiec ze szkoły nr 1

Rycina 14. Lodowisko przy Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, dziewczynka ze szkoły nr 1

Rycina 15. Stadnina koni, gdzie chłopiec jeździ regularnie konno, chłopiec ze szkoły nr 4

2.4. Poczucie bezpieczeństwa podczas uprawiania aktywności fizycznej

Po omówieniu rysunków poproszono uczniów aby określili czy miejsca, o których mówili wcześniej są miejscami bezpiecznymi. W większości przypadków uczniowie odpowiadali, że tak. Czynniki, które zwiększają poczucie bezpieczeństwa to:

- Obecność osób dorosłych (rodziców lub trenera): „Ja się czuję bezpiecznie, bo mój tata, jak coś robi na podwórku to ja wychodzę i jak jedzie samochód to tata mówi, żebym zeszła (...)”
- Zabezpieczenia wynikające z dyscypliny sportowej np. „Ja mam takie uczucie, że zawsze jak jestem na koniach, to zakładam toczek i wtedy się czuję, że w głowę sobie nic nie zrobię”
- Posiadanie ze sobą telefonu komórkowego – „mam czasami przy sobie telefon i mogą do mnie (przyp. rodzice) zadzwonić, gdzie jestem.
- Zamknięty teren.
- Świadomość wysokiego poziomu umiejętności w zakresie danej dyscypliny sportowej, np. dobrze jeżdżę konno, dobrze pływam, dobrze jeżdżę na rolkach.

Uczniów, którzy deklarowali, że miejsca gdzie najczęściej uprawiają aktywność fizyczną to ulica, parking, plac zabaw na osiedlu lub własne podwórko zapytano, kto jest z nimi w tym czasie. W większości przypadków dzieci są wtedy pozbawione opieki. Organizacja tej formy aktywności fizycznej wiąże się z powiadomieniem rodziców o chęci wyjścia z domu, powiedzeniu w jakim celu. Uczniowie spotykają się na podwórku z kolegami z okolicy lub z grupy rówieśniczej ze szkoły lub przebywają w okolicy swojego domu jednorodzinne. Osoby dorosłe nie sprawują wtedy nad dziećmi kontroli (lub sprawują częściową kontrolę), o czym świadczą przykładowe wypowiedzi:

- „Chodnik. U mnie przed domem. Ja tam jeżdżę na rowerze i mama mnie zawsze widzi, bo przez okno wypatruje”
- Fragment wywiadu:
 - „umawiamy się (...), jeden z nas wychodzi z domu i idzie po mnie do domu i pyta się, czy mogę wyjść na dwór, no i potem obaj idziemy po następnych
 - A ktoś dorosły z wami jest wtedy?
 - Nie sami jesteśmy
 - I wy wtedy jesteście gdzieś blisko miejsca zamieszkania?
 - na osiedlu. No bo taki jeden plac zabaw jest pośrodku osiedla i nie ma boiska i tam jest fajnie. No, bo jest blisko domów wszystkich „ (chłopiec ze szkoły nr 3)

Uczniowie, którzy wybrali teren na osiedlu, jako miejsce gdzie najczęściej uprawiają aktywność fizyczną, mają świadomość, że jest ono przez osoby dorosłe uznane za niewłaściwe do takiego użytkowania. Jeden z uczestników mówi: „(...) tam jest zakaz. No bo są okna i postawili ten zakaz, poza tym tam jest głośno, bo tam wszyscy odbijają piłki. Ja nie słucham zakazu, gram sobie z Kacprem”

Jednym z miejsc uprawiania aktywności fizycznej, wybieranych często przez uczniów, była ulica. Zapytani o poczucie bezpieczeństwa odpowiadali: „Ja się nie czuję (przyp. bezpiecznie), bo tam jeżdżą szybkie samochody i nie uważają” – dziewczynka ze szkoły nr 1.

Uczniowie mieszkający w dużym mieście mają świadomość ograniczeń wynikających z postawy rodziców, co można zaobserwować w wypowiedzi jednej z uczestniczek badania: „Mnie rodzice, nie wiem dlaczego, ale nie chcą puszczać samej, bo się boją. Boją się, że mi się może coś stać, albo że się zgubię” – dziewczynka ze szkoły nr 3.

Pytanie o poczucie bezpieczeństwa było przez niektórych uczniów rozumiane w sposób dotyczący wykonania danego ćwiczenia. Odpowiedzi dotyczące niebezpieczeństwa związanego z uprawianiem sportu dotyczyły m. in. możliwości złamania nogi podczas grania w piłkę nożną, skakania na trampolinie lub jazdy na rolkach.

Badania chłopcy, dla których ulubioną formą aktywności fizycznej była gra w piłkę nożną, podkreślali brak poczucia bezpieczeństwa związany z zagrożeniem ze strony starszych rówieśników. Opisywane sytuacje dotyczą przebywania bez opieki na boisku (np. orliku), gdzie przebywa także grupa starszych nastolatków (w części przypadków ich obecność nie ma nic wspólnego z uprawianiem sportu).

2.5. Wpływ innych osób na uprawianie aktywności fizycznej przez dzieci

Wpływ innych osób na uprawianie aktywności fizycznej przez uczniów 9-letnich opisany został w sposób pośredni w poprzednich podrozdziałach. Uczniowie podkreślali rolę rodziców i innych członków rodziny, a także rolę rówieśników, kiedy opisywali ulubione przez nich formy i miejsca gdzie uprawiają sport. Wpływ rówieśników zaznacza się w odniesieniu do samego uczestnictwa w aktywności fizycznej (wspólne wychodzenie na podwórko, granie w piłkę, jeżdżenie na rowerze). Wpływ rodziców dotyczy wspólnych wyjazdów i uczestnictwa badanych

w zorganizowanych formach aktywności fizycznej (dowożenie dziecka na basen, jazdę konną, zajęcia karate itd.).

Większość uczniów deklaruje, że uprawianie przez nich aktywności fizycznej jest zależne od rodziców. Jeżeli chcą spotkać się z rówieśnikami i np. jeździć na rowerze, muszą zapytać o zgodę rodziców. Nieliczni uczniowie deklarowali, że mogą decydować sami co i kiedy robią i nie muszą pytać o zgodę rodziców.

2.6. Ograniczenia w uprawianiu aktywności fizycznej oraz sposoby ich przewyciężania

Kolejnym analizowanym obszarem były ograniczenia w uprawianiu aktywności fizycznej. Uczestników badań pytano: co przeszkadza wam w ćwiczeniach? Uczniom trudno było udzielić odpowiedzi na pytanie. Najczęstszymi przeszkodami, które podawali uczniowie były:

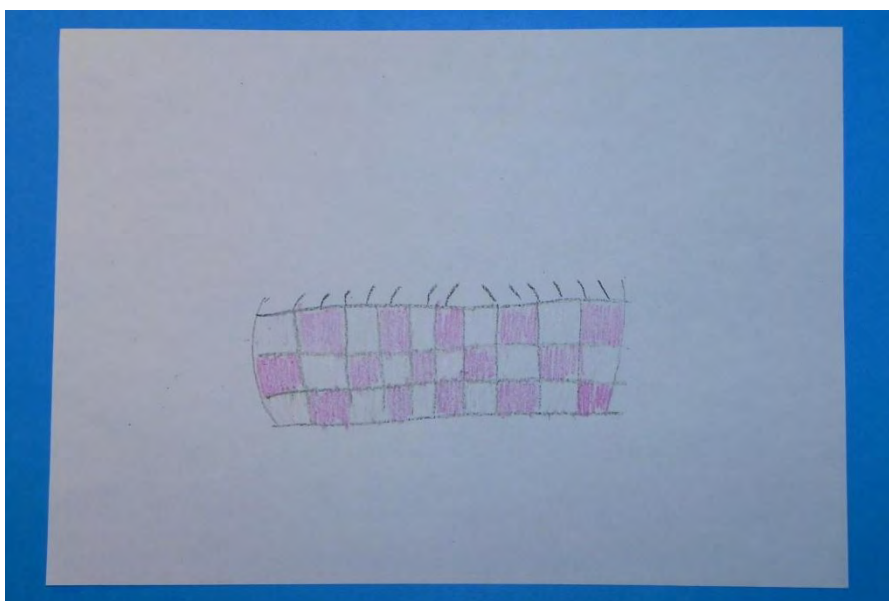
- Pogoda (pora roku): uczniowie mają poczucie, że brzydka pogoda uniemożliwia uprawianie aktywności fizycznej;
- Inne obowiązki i związany z tym brak czasu: uczniowie przede wszystkim podkreślają konieczność odrabiania lekcji oraz innych obowiązków w domu;
- Stan zdrowia: uczniowie twierdzą, że jak są chorzy np. na grypę to nie mogą uprawiać sportu.
- Inne osoby: uczniowie mieli na myśli starszych kolegów/koleżanki ze szkoły, którzy uczestniczą w lekcjach WF w sali gimnastycznej (w żadnej badanej przez nas grupie uczniowie 3 klas nie mieli lekcji WF na dużej sali gimnastycznej w szkole)
- Inne aktywności: uczniowie podają najczęściej komputery – „żeby komputerów nie było” – chłopiec ze szkoły nr 1.

Jednym z elementów tego fragmentu badania fokusowego było wykonanie rysunku pt. Twoje wymarzone miejsce gdzie chciałbyś uprawiać aktywność fizyczną. W większości przypadków uczniowie prosili o doprecyzowanie, czy proszeni są o narysowanie miejsca istniejącego czy wymarzonego (wymyślonego). Analiza rysunków uczniów sugeruje, że uczestnicy badań rysowali następujące miejsca:

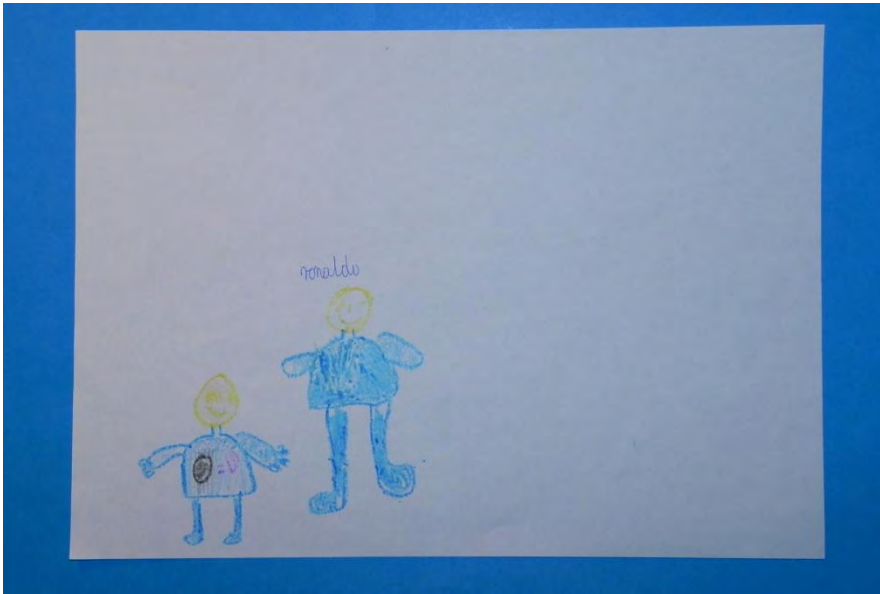
- **popularne i znane uczniom ale takie, w których nigdy nie byli m. in. stadion narodowy.**
Uczniowie uwzględniali także ulubionych sportowców

Rycina 16. Stadion narodowy, chłopiec ze szkoły nr 1

Rycina 17. Stadion narodowy, chłopiec ze szkoły nr 5

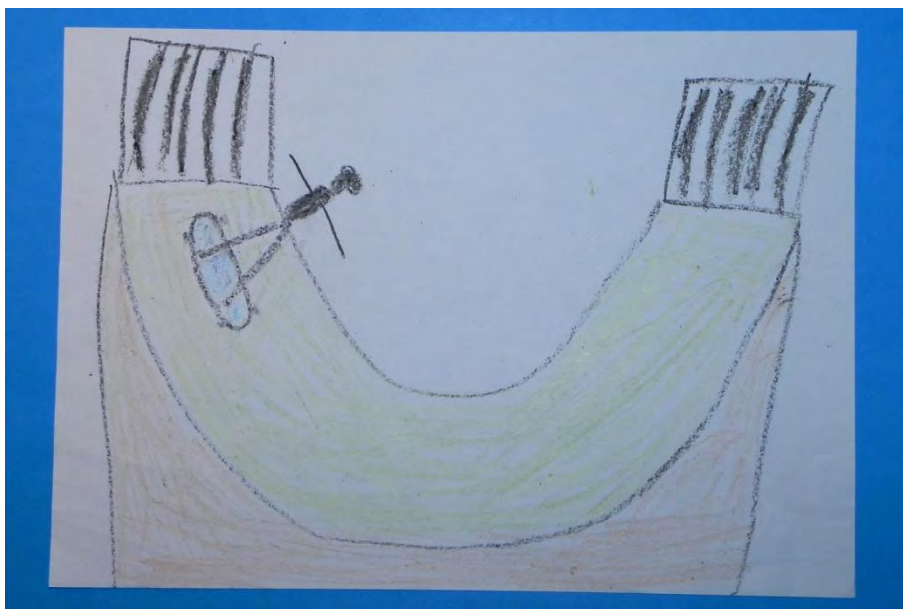

Rycina 18. Na rysunku jest uczeń, który brał udział w badaniu wraz ze swoim ulubionym piłkarzem. Zapytany gdzie chciałby grać w piłkę nożną, odpowiedział że na boisku za domem; chłopiec ze szkoły nr 1

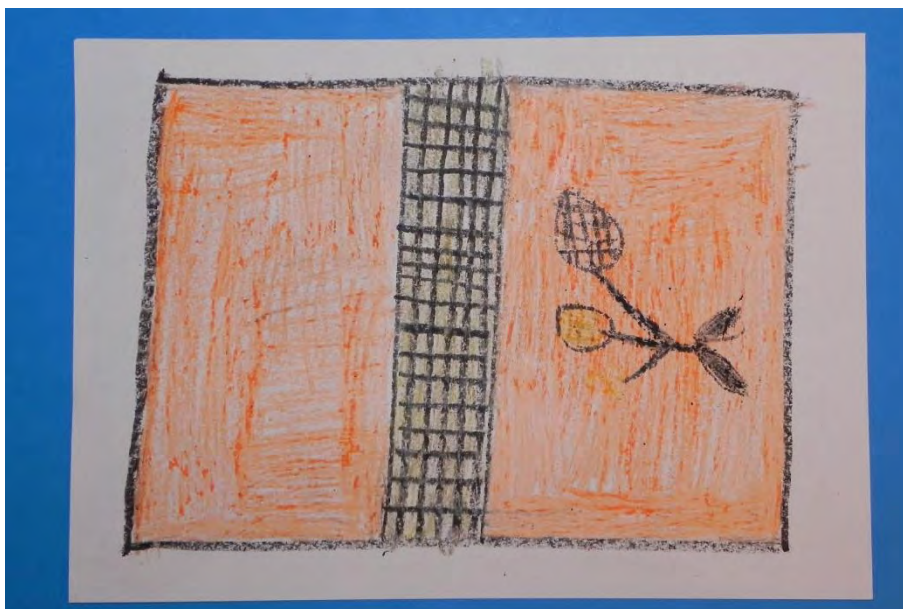

Rycina 19. Boisko, na którym uczeń biorący udział w badaniu jest w drużynie razem ze swoimi ulubionymi piłkarzami, chłopiec ze szkoły nr 1

- przeznaczone do uprawiania aktywności fizycznej, do których uczniowie nie mają dostępu

Rycina 20. Skatepark, chłopiec ze szkoły nr 1

Rycina 21. Kort tenisowy, chłopiec ze szkoły nr 2

- **miejsca związane z rekreacją (wakacjami)**

Rycina 22. Plaża nad morzem podczas wyjazdu na wakacje z rodzicami, dziewczynka ze szkoły nr 3

Rycina 23. Plaża nad morzem, wyjazd z rodzicami na wakacje, dziewczynka ze szkoły nr 4

Rycina 24. Park dinozaurów w Łebie, chłopiec ze szkoły nr 5

2.7. Aktywność fizyczna w szkole

Analiza uwarunkowań dotyczących aktywności fizycznej w szkole stanowiła ostatni fragment badań fokusowych. Należy podkreślić, że obecność zajęć WF w szkole uczniowie postrzegają jako jeden z czynników pomagających w poradzeniu sobie z ograniczeniami w uprawianiu aktywności fizycznej.

W większości grup fokusowych uczniowie wiedzieli ile razy w tygodniu mają zajęcia WF. We wszystkich grupach zajęcia WF prowadzone są przez wychowawcę klasy. Uczniowie opisują zajęcia WF pozytywnie.

Lekcje WF organizowane są na korytarzach szkolnych, na placach zabaw (gdy pozwalają na to warunki atmosferyczne). Badani przez nas uczniowie wiedzą, że w ich szkołach jest sala gimnastyczna, mają także wiedzę o tym jakie sprzęty znajdują się w sali. Wiedzą także, że nie mogą mieć zajęć WF w dużej sali ponieważ jest ona zajęta przez starszych uczniów. W części szkół objętych badaniem uczniowie mieli w swoich salach lekcyjnych klasowe sprzęty wykorzystywane na lekcjach WF. Nie wszyscy uczniowie przebiegają się na lekcje WF. W szkołach zlokalizowanych w małym mieście oraz na wsi uczniowie ćwiczą w stroju, w którym

danego dnia przyszli do szkoły. Są proszeni, aby danego dnia zakładali do szkoły stroje, w których wygodnie im będzie ćwiczyć.

Uczniowie uczestniczą w szkole w dodatkowych zajęciach sportowych organizowanych poza lekcjami. W dużym mieście były to zajęcia płatne, np. tańce, karate, judo. W małym mieście były to zajęcia bezpłatne dostępne dla wszystkich chętnych uczniów w szkole. Chłopcy, częściej niż dziewczęta, uczestniczą w pozalekcyjnych zajęciach sportowych. Uczniowie mają także wiedzę o dodatkowych zajęciach sportowych organizowanych w szkole, w których nie uczestniczą sami – wiedzą do kogo są skierowana i jakie są warunki uczestnictwa w zajęciach.

Wśród sposobów, które mogłyby sprawić by uprawiali oni więcej sportu w szkole uczniowie wymieniają:

- osobna sala gimnastyczna dla młodszych uczniów,
- stworzenie w ich szkole klas o profilu sportowym,
- organizację zawodów międzyszkolnych, co postrzegają jako możliwość częstszego trenowania w celu przygotowania się do zawodów,
- basen na terenie szkoły.

3. PODSUMOWANIE ROZDZIAŁU

Przeprowadzone badania jakościowe wśród uczniów 9-letnich stworzyły możliwość analizy uwarunkowań aktywności fizycznej w tej grupie wiekowej. Zdefiniowanie głównych obszarów badawczych dało możliwość zebrania danych dotyczących: sposobów definiowania przez dzieci pojęcia aktywność fizyczna; miejsc i form aktywności fizycznej, uwarunkowań środowiskowych dotyczących uprawiania aktywności fizycznej oraz zajęć WF w szkole.

Jednym z ważniejszych wniosków, który płynie po przeprowadzeniu badań wśród 9-latków dotyczy konieczności dostosowania języka, którego używamy poruszając z dziećmi zagadnienia dotyczące aktywności fizycznej. Wydaje się nieuzasadnione posługiwanie się wyłącznie sformułowaniem „aktywność fizyczna” w odniesieniu do uprawiania sportu. Przesłanką są problemy z definiowaniem tego pojęcia przez część osób badanych. Osoby opracowujące materiały lub oddziaływania edukacyjne dla tej grupy uczniów powinny uwzględnić ten czynnik.

Odnosząc się ponadto do rozumienia pojęcia aktywność fizyczna przez dzieci, warto podkreślić, że dla części badanych istotne są jej związki ze zdrowiem, dobrym samopoczuciem, prawidłowym odżywianiem. Istotne jest uwrażliwianie dzieci na te powiązania, tak by dla wszystkich było to ważne i oczywiste.

Wydaje się istotny wpływ innych osób na uprawianie sportu przez uczniów 9-letnich. Opisywane przez uczestników badania formy aktywności fizycznej w znacznej większości wiązały się z kontaktami rówieśniczymi oraz różnymi formami wspólnego spędzania czasu. Należy wiązać to z charakterystycznymi dla tego okresu prawidłowościami rozwojowymi i potrzebą bycia w relacji rówieśniczej z większą grupą (w odróżnieniu od okresu dojrzewania, gdzie ważniejsze stają się relacje diadyczne lub w mniejszych grupach). Opisywane przez dzieci sposoby spędzania czasu z rówieśnikami, z wykorzystaniem aktywności fizycznej, wydają się dostarczać badanym radości i satysfakcji.

Kolejny ważny wniosek dotyczy postrzegania aktywności fizycznej jako czynności związanych z obowiązkami dnia codziennego (uprawianie sportu poprzez wspólne wyjście z mamą po zakupy) oraz jako formę spędzania czasu wolnego przez członków rodziny (wspólne spacerowanie). Istotne jest także powiązanie aktywności fizycznej z odpoczynkiem podczas wakacji. Jako wymarzone miejsca do uprawiania sportu dzieci podawały wakacyjne parki rozrywki lub plażę nad morzem, gdzie chciałyby grać w piłkę i kąpać się. Podczas planowania oddziaływań

edukacyjnych należy uwzględnić czynnik kształtowania prawidłowych wzorców spędzania czasu wolnego przez wszystkich członków rodziny. Zgodnie z uzyskanymi przez nas wynikami jest to jeden z czynników determinujących uprawianie aktywności fizycznej przez dzieci.

Wyniki przeprowadzonych przez nas badań wykazały, że formy oraz miejsca uprawiania aktywności fizycznej zdeterminowane są m. in. poprzez miejsce zamieszkania badanych. Uczniowie z terenów wiejskich uprawiają aktywność fizyczną w miejscach im dostępnych tzn. na własnych podwórkach. Inne dostępne dla nich formy aktywności fizycznej to te, zaproponowane przez szkołę lub możliwość wyjazdu wakacyjnego z rodzicami (jazda na nartach zimą oraz wyjazd nad morze latem – najczęściej podawane odpowiedzi). Uczniowie mieszkający w mieście mają możliwość korzystania z miejsc przeznaczonych do uprawiania aktywności fizycznej dostępnych w okolicy zamieszkania. Analiza badań przeprowadzonych w mieście do 50 tys. mieszkańców wykazała jednak, że mimo obecności w mieście różnorodnych miejsc gdzie można uprawiać sport, uczniowie korzystają wyłącznie z tych, które położone są najbliżej ich miejsca zamieszkania.

Kolejny wniosek dotyczy świadomości ograniczeń związanych z uprawianiem aktywności fizycznej. Niepokojące mogą być wyniki dotyczące wpływu czynników atmosferycznych na aktywność fizyczną. W wypowiedziach uczniów pojawiały się sygnały, że nadchodząca zima (badania przeprowadzano jesienią) wpłynie negatywnie na ilość czasu poświęconego na aktywność fizyczną. Obawy dotyczą przede wszystkim uczniów, którzy nie uczestniczą w sportowych zajęciach dodatkowych w szkole oraz poza szkołą.

Przeprowadzenie badań jakościowych wśród uczniów III klas szkół podstawowych oraz uzyskane przez nas wyniki stanowią cenne źródło informacji na temat uwarunkowań uprawiania aktywności fizycznej. Uzyskane informacje mogą zwiększyć skuteczność planowanych działań edukacyjnych i interwencyjnych skierowanych dla tej grupy wiekowej.

Załącznik nr 1- Scenariusz badania fokusowego

1. Przywitanie się z uczestnikami, przedstawienie celu badania, informacja że badanie będzie nagrywane – *5 min.*
2. Zabawa integracyjna: zapytaj sąsiada co najbardziej lubi robić w czasie wolnym i przedstaw to następnie pozostałym uczestnikom – *5 min.*
3. Pierwszy obszar badawczy: definicja aktywności fizycznej; miejsca, w których młodzież uprawia aktywność fizyczną oraz formy aktywności fizycznej.

Zadanie : Napisz jedno słowo, z którym kojarzy Ci się aktywność fizyczna. Każdy z uczestników pisze na osobnej kartce swoje skojarzenie, czytają na głos. Osoba prowadząca zapisuje na tablicy.

Krótkie omówienie zadania – *10 min.*

Zadanie: Prezentacja zdjęć na których przedstawione są różne formy aktywności fizycznej. Prośba do uczestników, aby wybrali zdjęcia, które najbardziej odpowiadają tej formie aktywności fizycznej, którą najczęściej uprawiają. Krótkie omówienie zadania – *10 min.*

Zadanie: Narysuj miejsce, gdzie najczęściej i najchętniej uprawiasz aktywność fizyczną – *20 min.*

Pytania wspierające:

- Jaki rodzaj aktywności fizycznej uprawiacie zwykle w tygodniu?
 - Czy w waszej okolicy zamieszkania lub niedaleko szkoły są miejsca gdzie możecie uprawiać aktywność fizyczną?; Czy korzystacie z takich miejsc? Które z tych miejsc jest waszym ulubionym i dlaczego? Dlaczego nie korzystacie z pozostałych miejsc?
 - Czy miejsca gdzie można uprawiać aktywność fizyczną są zawsze dostępne/otwarte?
 - Czy czujecie się bezpiecznie uprawiając aktywność fizyczną w miejscach, o których mówiliśmy wcześniej?
4. Drugi obszar badawczy: wpływ innych osób na uprawianie aktywności fizycznej przez dzieci i młodzież – *10 min.*

Pytania wspierające:

- Kto najczęściej decyduje o tym czy, kiedy i gdzie będziecie uprawiali aktywność fizyczną?
 - Z kim uprawiacie aktywność fizyczną?
5. Trzeci obszar badawczy: ograniczenia w uprawianiu aktywności fizycznej przez dzieci i młodzież – *20 min.*

Zadanie: Twoje wymarzone miejsce aktywności fizycznej – narysuj i opowiedz o nim.

Pytania wspierające:

- Czy zwykle w ciągu dnia łatwo jest wam uprawiać aktywność fizyczną?
- Co wam przeszkadza/co was ogranicza w uprawianiu aktywności fizycznej?
- Co pomogłoby wam w uprawianiu aktywności fizycznej?; Co musiałoby się stać żebyście uprawiali więcej aktywności fizycznej?

6. Czwarty obszar badawczy: aktywność fizyczna w szkole – *10 min.*

Pytania wspierające:

- Ile czasu poświęcacie na aktywność fizyczną w szkole?
- Z jakich miejsc/sprzętów przeznaczonych do aktywności fizycznej korzystacie w szkole?
- Co musiałoby się zmienić w szkole, żebyście uprawiali tam więcej aktywności fizycznej?
- Co mogłoby wam pomóc w uprawianiu (w większym zakresie) aktywności fizycznej w szkole?

7. Zakończenie spotkania. Rozdanie upominków. Podziękowanie za udział w badaniu.

Załącznik nr 2 – transkrypcja badania fokusowego

Badanie przeprowadzone wśród chłopców, w szkole nr 4

Ja już teraz włączę dyktafon. Proszę was na początek, żebyście się przedstawili, możecie się przedstawić, jakąś swoją ksywką, jeżeli jakąś macie, albo po prostu imieniem.

- Ja jestem Janek.
- Karol.
- Wolę ksywką.

Wolisz ksywką, to, jaką masz ksywkę?

- Ja jednak też mam ksywkę, Małpa.
- Jak nie miałeś wcześniej ksywki, to możesz ją sobie teraz wymyślić.

Jaką?

- Synek.

A ty już coś wymyśliłeś?

- Agnes.
- Marcin.

A ty?

- Wymyślał sobie.
- Ja będę miał ksywkę Słoń.
- Jeszcze ja. Artur.

A ty?

- Ja będę Felga.

Słuchajcie, tylko wiecie, co? Zadanie polega na tym, że jak ktoś sobie wymyślił ksywkę teraz, to dobrze by było, żeby ją zapamiętał, bo jak będziecie coś mówić, to ja was będę prosiła, żebyście tą ksywkę przypomnieli. Teraz będzie dla was pierwsze zadanie, każdy dostanie, pani Małgosia wam rozda kartki. Na kartkach, proszę was, żebyście napisali, co to, waszym zdaniem jest aktywność fizyczna. Nikt nie mówi, co pisze, piszemy sami. Co to jest aktywność fizyczna? I umówmy się tak, że każdy pomysł, jaki przyjdzie wam do głowy, to jest dobry. Dobrze, to zaczniemy od ciebie. Przypomnij tylko swoją ksywkę.

- Han. Dla mnie to jest uprawianie sportu.

Aktywność fizyczna to dla ciebie uprawianie sportu.

- Dla mnie aktywność fizyczna to też uprawianie sportu.
- Sport, siatkówka, piłka nożna.
- Słoń. Według mnie to sport lub coś w tym stylu.
- Aktywność fizyczna dla mnie to jest aktywność sportowa.

A dla ciebie?

- Dla mnie, aktywność fizyczna to jest sport.
- Dla mnie tak samo, sport.
- Uprawianie sportu.

Słuchajcie, wszyscy mieli rację. Aktywność fizyczna to rzeczywiście, możemy inaczej powiedzieć, że to jest uprawianie sportu, albo ćwiczenie. Tutaj jeden z waszych kolegów też wymienił już różne rodzaje sportu. Warto tylko pamiętać o tym, że jak uprawiamy sport, to trochę inaczej się czujemy niż zwykle. Na przykład, jaki rodzaju sportów wymienili? Przypomnij.

- Sport, siatkówka i piłka nożna.

Wymieniłeś na przykład piłkę nożną.

- Moja siostra chodzi na siatkówkę, mój brat na basen, a ja czasami na piłkę nożną.

To jak na przykład gramy w piłkę nożną, albo w siatkówkę, albo jesteśmy na basenie, to trochę się inaczej czujemy niż zwykle, na przykład nam szybciej bije serce. Jak dłużej pływamy.

- Krótko mówiąc, to można się czuć trochę bardziej zmęczonym, że człowiek czuje się bardziej zmęczony, jak spędzi jakieś pół godziny na basenie niż jak spędzi ten czas przed telewizorem.
- Chociaż, dla mnie to jest odczucie, którego nie ma w innych dniach.

A jakie to jest odczucie, jakbyś je opisał?

- Jakbym robił coś innego niż zwykle, że codziennie.

Tak, sobie myślę, ty mówiłeś, że możemy być zmęczeni, ale to jest takie dosyć przyjemne zmęczenie, prawda? To teraz będzie zadanie, tutaj już macie na trzech ławkach są rozłożone zdjęcia. Poczekajcie, jeszcze chwilę chłopaki, jeszcze chwilę. Zadanie będzie takie, że trzeba najpierw dokładnie obejrzeć, czyli najpierw dokładnie oglądacie wszystkie zdjęcia, a potem wybieracie spośród nich zdjęcie, na którym jest sport, który najczęściej uprawiacie. Wybierzcie zdjęcie, gdzie jest sport, który najczęściej uprawiacie. Najpierw spokojnie obejrzyjcie wszystkie zdjęcia.

[00:06:26]

WYBIERANIE ZDJĘĆ

[00:10:36]

Który z was ma ochotę zacząć? To zacznijmy tym razem od ciebie i pójdziemy w tamtą stronę. Przypomnij swoje imię.

- Felga. Piłka nożna i aikido.

A powiedz, gdzie ty grasz w piłkę nożną?

- W piłkę nożną w szkole, a aikido w innej szkole, albo gimnazjum.

A ty, co wybrałeś?

- Piłkę nożną, rower i basen.

Piłka nożna, rower i basen. To opowiedz o rowerze, gdzie jeździsz rowerem?

- Po prostu, w weekendy biorę z tatą rower i jeździmy sobie po prostu po mieście.

Jeździcie sobie z tatą po mieście rowerami. A macie kaski? Tak. Twój tata też ma? Ale ty masz? A ty, co wybrałeś?

- Judo i piłkę i jeszcze boks.

To opowiedz o judo.

- Na macie trenuję na takiej sali w kościele.

I jak często tam chodzisz?

- We wtorki i czwartki.

Chłopaki się trochę śmieją, że powiedziałeś w kościele, ale mi się wydaje, że twój kolega miał na myśli klub, który jest obok kościoła.

- Nie w kościele, tylko, że pod salą.

Bo tak w kościele, to się chyba nie da. Co jeszcze wybrałeś? Piłkę nożną, tak? A gdzie grasz w piłkę nożną?

- W szkole.

W której?

- W tej szkole.
- Bo tam jest boisko zielone.

Super, dziękuję.

- Ja wybrałem piłkę nożną, wspinaczkę górską i taniec.

To opowiedz o tańcu najpierw.

- Tańczę w szkole tańca „Duet”.

I jaki to jest rodzaj tańca?

- Towarzyski.

Taniec towarzyski. A taniec towarzyski to tańczy się w parze?

- W parze.

I jak często chodzisz na tańce?

- Od trzech lat.

A ile razy w tygodniu?

- Cztery.

Często. A wspinaczka górską, kiedy się wspinasz po górach?

- W wakacje

A z kim?

- Z mamą i tatą i czasami jeszcze z wujkiem i kuzynkami.

A potrafisz sobie przypomnieć, w jakich górach byłeś?

- W Świętokrzyskich.

Bardzo ci dziękuję. A ty, co wybrałeś?

- Rower i basen.

Rower i basen. To opowiedz o rowerze, gdzie jeździsz na rowerze?

- Czasami jeżdżę z tatą, obok lotniska Bemowo.

Dziękuję ci bardzo.

- Małpa. I wybrałem basen, rower i koszykówkę.

Basen, rower i koszykówkę.

- U mojej chrestnej mają nad garażem kosz, a na Potocką zawsze jadę z rodzicami, jak mają wolne, też jeżdżę z rodzicami na rowerze.

Dziękuję ci bardzo. A macie kaski, jak jeździcie na rowerach?

- Ja, Agata i Aga i Kacper.

Myślisz o swoim rodzeństwie, tak? A ty, co wybrałeś?

- Ja wybrałem bieganie.

Bieganie? Opowiedz o bieganiu.

- No, zazwyczaj do biegania wykorzystuję takie sytuacje, że na przykład jestem na chodniku i na przykład przychodzi do mojego domu, to wtedy my właśnie biegamy na korytarzu mojego mieszkania, no i jeszcze czasem biegam na chodniku.

Dziękuję ci bardzo. A ty, co wybrałeś?

- Ja wybrałem narty, badminton, koszykówkę i piłkę nożną.

Chciałbyś jeszcze piłkę nożną? To opowiedz o koszykówce, gdzie grasz?

- W koszykówkę to na sali gimnastycznej w szkole.

Na sali gimnastycznej w szkole, po lekcjach?

- Tak.

A narty?

- To jeżdżę do Zakopanego.

A badminton?

- Na wsi.

Masz rodzinę na wsi, tak?

- Nie.

Na wakacje wyjeżdżasz, tak?

- Prawie wyjeżdżam, co weekend, ale w zimie nie.

Rozumiem, dobrze, to oddajcie zdjęcia pani Marii i teraz będzie kolejne zadanie dla was. Dobrze, chłopcy. Do tego zadania potrzebne wam będą, po pierwsze kartki, a po drugie też coś na literę „k”, jak myślicie, co?

- Kredki.

Nie z piórników kredki! Chodźcie, ja tutaj mam inne kredki dla was. Słuchajcie, poproszę, żebyście schowali swoje piórniki, chłopcy. Każdy będzie miał swoje kredki. I w dodatku będziecie mogli je sobie wziąć do domu. Teraz każdy ma swoją kartkę, swoje kredki i zadanie dla was jest takie, proszę, żebyście na razie, tak w tajemnicy, to znaczy nikt nie mówi, co rysuje, to jest na razie każdego z was tajemnica, narysowali miejsce, gdzie najczęściej uprawiacie sport. Narysujcie miejsce, gdzie najczęściej uprawiacie sport. Tylko nikt nie mówi, co rysuje.

- Ale miejsce tak jak wygląda, czy można zrobić, żeby wiadomo było, że to jest to?

No, można zrobić tak jak wygląda.

[00:17:30]

RYSOWANIE

[00:26:19]

Osoby, które jeszcze nie dokończyły będą mogły spokojnie dokończyć. A my już zaczniemy omawiać swoje prace. Który z was miałby ochotę zacząć? A od kogo już zaczynaliśmy? Zaczynaliśmy od ciebie, to teraz zacznijmy z tamtej strony, od ciebie, i pójdziemy w tą stronę. Usiądź, dobrze? Pokaż pracę. Zobaczcie, co to za miejsce?

- Szkoła.
- Piłka!

To jest boisko przed waszą szkołą? Tak. Bardzo ładnie, dziękuję. Co narysowałeś? Patrzcie, mamy kolejne miejsce do uprawiania sportu. Wiecie, co? Mnie to się kojarzy z dywanem.

- Ja wiem. Judo lub karate.

To jest mata do judo?

- Ja i mój tata, tata mnie i Agaty i mojego brata i Kacpra wziął nas tam, gdzie właśnie karate pokazywali i judo.

Czyli oglądaliście jakiś turniej, tak? Karate, albo judo. Dobrze, to pokaz teraz swoją pracę. Co to za miejsce? Patrzcie, patrzcie.

- Sala w gimnazjum szkoły jego brata.
- Nie.

A ty, jaki masz pomysł?

- To jest jakieś boisko, albo sala gimnastyczna.
- To jest nasza sala gimnastyczna.
- Źle.
- To jest boisko. Nasze, szkolne.

To jest boisko w waszej szkole? A tam z boku, to, co to jest? Te takie krateczki?

- To są takie siatki, które są obok boiska.

Żeby piłka nie wylatywała.

- Ale i tak są przedziurawione!

A powiedzcie, w co można grać na waszym boisku przed szkołą?

- W koszykówkę, w piłkę nożną i w dwa ognie.
- I w piłkę ręczną.
- I można uprawiać biegi.

A powiedzcie, a to boisko u was w szkole, to ono jest zawsze otwarte? Jak szkoła jest zamknięta, to można przejść?

- Tak, bo tam jest furka i niektórzy przechodzą tam, gdzie jest stołówka i tam czasami przechodzą normalnie przez ogrodzenie.

I ty mówisz, że jest też plac zabaw. Plac zabaw też jest zawsze otwarty? Tak. A wy przychodzicie na boisko tak poza lekcjami, żeby pograć?

- Ja będę przychodził, żeby trenować piłkę. Nie wtedy, kiedy są zajęcia.

A ty, co narysowałeś?

- A ja będę tam przyjeżdżał na hulajnodze i będę sobie jeździł na hulajnodze.

O, patrzcie, coś zielonego tutaj jest.

- Ja wiem, co to. Boisko szkolne.
- Nie szkolne.
- Boisko do piłki nożnej.
- Ale gdzie?
- U nas w szkole.
- Bo u nas nie ma takiego koła.

To podpowiedz, które to boisko, gdzie to jest?

- W Stadionie Narodowym.

Narysowałeś Stadion Narodowy? A byłeś kiedyś?

- Ja byłem na Pepsi Arenie.

A co to jest Pepsi Arena?

- Taki stadion.

No, patrzcie, chłopaki, mamy następną pracę.

- Boisko!

- Boisko do piłki nożnej!

- Na stadionie Pepsi Areny?

- To na Stadionie Narodowym może?

To powiedz nam!

- W gimnazjum.

Gdzieś tutaj nie daleko was? Pokażesz, co narysowałeś? Poczekajcie, chłopaki. Dokończyłeś już?

Przypomnisz mi, jak masz na imię? Janek?

- Moja ksywka, to Słoń.

Słoni, narysowałeś już? Jeszcze chwila?

- No, w zasadzie tak.

To mamy kolejną pracę, co to może być?

- Chodnik!

To jest chodnik. A ty, jaki masz pomysł.

- Dla mnie to jest ścieżka rowerowa.

Ścieżka rowerowa, a wy?

- Dla mnie ulica.

To może nam powiesz? To jest latarnia, to, co to jest za miejsce do uprawiania sportu?

- To jest zwykła ulica, gdzie sobie biegam.

To jest ulica, gdzie sobie biegasz? Ale biegasz po chodniku raczej?

- Tak, po chodniku.

Poczekajcie, ty jeszcze nie pokazywałeś swojego rysunku. To poproszę. Malpa. Co to za miejsce, patrzcie! Ciekawe.

- Szkoła.

- Gimnazjum.

- Stołówka.

- Muzeum.

- Plac zabaw?

To powiedz nam.

- To jest przy moim domu, bardziej to jest mój trochę dom.

Czemu dom jest dla ciebie takim miejscem, gdzie można sport uprawiać? Jaki sport możesz uprawiać w domu?

- Bo tutaj wspinam się. Tutaj robię z orgiami, tutaj mam tablicę, na której wieszam, tutaj się tak wieszam, tutaj się bujam, tutaj jest do koszykówki, a tutaj jest taki sejf mój, a tutaj jest, żeby się tak kręcić.

Świetnie, bardzo dziękuję. Pokazywałeś swoją pracę? Nie, nie pokazywałeś. Co to jest?

- Basen.

- Wcale, że nie!

- Bez takich pasków to nie jest olimpijski.

Czy to jest basen olimpijski?

- Ja wiem, gdzie to się znajduje, tutaj na Reymonta, to jest taki basen. I tam chodziliśmy w drugiej klasie.

Chodziliście w drugiej klasie na basen, tak? A teraz?

- Ja chodzę na ten sam, dzisiaj będę szedł na basen.

A z kim będziesz szedł dzisiaj? Z mamą. To jest rzeczywiście basen na Reymonta?

- Nie, ja mieszkam na Reymonta. To jest na Konrada.

Który basen narysowałeś? Co to za basen?

- Tamten, co ja wymieniłem?
- Tak.

Super, bardzo dziękuję. To wszystkie prace już były? Oddajcie pani Małgosi prace. Usiądźcie. Powiedzcie, rysowaliśmy miejsca, a czy wy znacie, chłopcy jeszcze jakieś inne miejsca niedaleko waszych domów, tych miejsc, gdzie mieszkać, gdzie można uprawiać sport, ale na przykład takie, na które nie chodzą? Albo chodzą też.

- Koło mojego domu, tam jest stół do ping-ponga przyklejony do podłogi. Przykręcony bardziej.
- Koło mojego też.
- U mnie na osiedlu jest takie miejsce, gdzie jest taka wielka choinka, a za tą choinką jest boisko do koszykówki.

I ono jest zawsze otwarte?

- Nie zawsze, w nocy się je zamyka.

Teraz ty powiedz.

- Ja chodzę na zajęcia, nie pamiętam, kiedy, ale chodzę na Gwieździstą do Akademii Ruchu.

A co to są za zajęcia, opowiesz, na czym polegają?

- Takie zajęcia, gimnastyka takie, typu przysiady, przeskakiwanie przez konę. Jest tam jeszcze zawieszona taka coś.

Takie huśtawki są zawieszona, tak?

- Ja mam place zabaw, tam ma duży, średni i mały. Na małym jestem, kiedy wychodzę z psem czasami, przywiązuję go, na ten duży chodzę z rodzicami, ale czasami sam i jeszcze mam tu koło domu taki, na który chodzę z moją koleżanką Natalką.

Powiedz jeszcze.

- Plac zabaw, boisko do piłki nożnej, boisko do siatkówki i pływalnia.

A powiedzcie, chłopcy, w tych miejscach, o których mówicie i w tych, które narysowaliście, to się czujecie bezpiecznie, jak uprawiacie sport? Zaczniemy od ciebie.

- Bo, jak się rzuca, jak się gada, no to można sobie przyciąć język.

Mówisz o judo? Jak się ćwiczysz, to nie można rozmawiać? To pod tym względem ci się skojarzyło? A ty?

- U mnie jest bezpiecznie.

A czemu? Ciężko powiedzieć. A dla ciebie?

- Dla mnie są takie rzeczy trudne strasznie, bo to się robi tak, na przykład robi się taki przerzut przez głowę.

A o czym teraz mówisz?

- O aikido.

Dziękuję. A ty?

- Dla mnie jest niebezpiecznie.

A dlaczego?

- Bo, na przykład w piłce nożnej, jak jedna osoba ma piłkę i z drugą się zagada, to jak ktoś kopnie piłkę, to może kogoś trafić.

A dla ciebie?

- A według mnie, to nie niekoniecznie bezpiecznie jest na takiej ulicy, głównie z takiego powodu, że nagle mogę się wywalić i albo stłuc sobie łokieć, albo, co gorsza, na przykład jak będę w miejscu, w którym się wywaliłem obok stało jakieś zaparkowane auto, to mogę w nie wałnąć, na przykład łokciem, a to będzie chyba jeszcze bardziej bolało.

A dla ciebie?

- Raz na tym boisku, jak graliśmy w piłkę, to można się potknąć, a jeszcze u nas w klasie to jest taka Ola, która nie znosi w ogóle tylko chłopaków, mnie nie znosi! Nawet moją siostrę, Agatę.
- Dla mnie jest bezpiecznie.

[00:39:00]

A co ci daje to poczucie bezpieczeństwa?

- No, bo ja tutaj czasami wychodzę na boisko grać w piłkę. Przed szkołą.

A dla ciebie? A powiedzcie teraz, jak to jest, kto najczęściej decyduje o tym, że wy uprawiacie sport?

- Rodzice.

Rodzice? To znaczy, musisz się zapytać rodziców, czy to oni decydują o tym, kiedy i gdzie wychodzisz?

- Różnie, czasami dziecko chce samo na przykład wyjść na boisko, a czasami rodzice mówią, żeby na jakiś sport.

A u ciebie?

- Czasami chodzimy razem na Potocką, a czasami też tutaj chodzę na basen, sam lub z Agatą lub z bratem. I z Kajtkiem się bawię na dworze i czasami Kajtek psoci, i do mamy i do taty w ogóle nie chce czasami podchodzić pod wieczór, bo się boi, że walną go po pupie.
- Ja chcę powiedzieć, że zawsze rodzice decydują, czy idę czy nie.

A powiedz, a jest czasem tak, że rodzice cię zachęcają, żebyś wyszedł na dwór? Czasami, a kiedy?

- Rzadko.

A ty, co chciałeś dodać?

- Że u mnie to kolega decyduje?

Kolega?

- Tak, że do mnie dzwoni wtedy, kiedy może wyjść.

Czyli kiedy on może wyjść, dzwoni do ciebie, żeby zapytać, czy ty też możesz?

- On dzwoni do wszystkich kolegów i do mnie też.

I co się wtedy dzieje? Ty pytasz rodziców?

- Po prostu mamy określony czas, żeby wyjść.

I wtedy, jak wychodzicie razem na dwór, to ktoś dorosły też z wami jest?

- Nie.

A powiedzcie chłopaki, jak wychodzicie gdzieś na osiedle, tak niedaleko domu, to dorośli są razem z wami?

- Tak.
- Czasami, na placyk, tam, gdzie mówiłem, to tam czasami z Natalką właśnie, która chodzi do tej samej klasy, co my i z nią wychodzimy na plac i czasami na tym placyku, tam, gdzie jesteśmy, to są dorośli. Ale zawsze tomy idziemy samo, bo mam Natalki i tata Natalki mogą patrzeć, bo mają balkon i widok na plac zabaw.
- U mnie rodzice.
- A u mnie jest tak, że u mnie nie ma rodziców, a są koledzy, ale głównie chodzi o to, że dorosły, może być nawet sąsiad, który wyszedł na chwilę na dwór ze swoimi dziećmi, bo głównie to jak, się wywalę i stłukę sobie kolano, albo jak będzie podobna sytuacja, to przynajmniej, oprócz kolegi mam jeszcze kogoś innego do pomocy.

A wy, chłopcy? Wychodzą z wami osoby dorosłe?

- Ze mną wychodzą.
- Ze mną wychodzi siostra.
- Jak ja wychodzę na dwór, to chodzę czasami sam, tylko na rower wychodzę z tatą.

I powiedz, jak wychodzisz sam na dwór, to rodzice wiedzą, gdzie jesteś? Musisz się zapytać rodziców, czy możesz wyjść? Ale wtedy wychodzisz tak całkiem sam, czy z kolegami innymi?

- Czasami wychodzę sam, czasami wychodzę z kolegami. Na przykład, kilka razy zdarzyło mi się tak, że kolega do mnie przyszedł do domu, zadzwonił do drzwi i powiedział, i to z babcią był, i powiedział, żebyśmy przyszli i żebym wziął piłkę i wzięliśmy tą piłkę i poszedłem z tym kolegą na boisko i graliśmy w piłkę.

A ty co chciałeś jeszcze dodać?

- Że czasami jak Natałka chodzi z babcią, bo Natałka ma jeszcze siostrę Wiktorię i czasami z nimi ja i Agata idziemy z nimi na słodycze, tam, na placyk, jest jeszcze dalej Biedronka. I tam właśnie jest ten basen, który Marcin narysował.

Dobrze, słuchajcie, chłopaki, teraz będzie kolejne zadanie, ale najpierw trzeba do niego zamknąć oczy. Dobrze, słuchajcie, to jak mamy zamknięte oczy to każdy sobie wyobraża takie najpiękniejsze miejsce, gdzie można uprawiać sport, takie wasze wymarzone, jakie byście chcieli, żeby było najpiękniejsze. Albo, jak ktoś ma, to takie prawdziwe, wymarzone. Albo można sobie teraz wymyślić. Wymarzone miejsce do uprawiania sportu. Jak wymyśliliście, to otwieramy oczy i rysujemy. Tak, jak poprzednio, nikt nie mówi, co rysuje.

[00:45:32]

RYSOWANIE

[00:50:15]

Zróbmy tak, że te osoby, które rysują, to jeszcze sobie kończą rysować, a ja was teraz jeszcze o kilka rzeczy zapytam. Powiedzcie, tak jak sobie myślicie o takich dniach tygodnia, to znaczy od poniedziałku do piątku, wtedy, kiedy chodzimy do szkoły, to wam jest wtedy łatwo, czy trudno uprawiać sport?

- Zależy, kiedy, bo tak na wiosnę to łatwo, ale jesień i początki zimy to mi jest bardzo trudno.

Na wiosnę jest łatwo, a dlaczego na wiosnę jest łatwo?

- Bo mamy więcej czasu wolnego.

Na wiosnę jest więcej czasu wolnego.

- A jesień i początek zimy, jest trudniej.

A ty, co chciałeś dodać?

- Mi jest codziennie trudno, jak chodzę ja judo, bo zawsze się na nie spóźniam.

Spóźniasz się zawsze na judo. A dlaczego się spóźniasz?

- Bo mam dużo lekcji.

Bo masz dużo lekcji. A to jest tak, że ty po szkole od razu idziesz na judo, czy najpierw odrabiasz lekcje w domu?

- Nie, od razu po szkole jadę do domu, jem coś i jadę na judo.

Dobrze, chłopaki ty mówiłeś o tym, że tobie jest trudni, bo się spóźniasz na judo, bo najpierw lekcje odrabiasz. A jak inne osoby? Najbardziej to pytam te osoby, które już skończyły rysować.

- Mnie jest najłatwiej uprawiać sport, bo czasem w zimę rzucam się śnieżkami z siostrą i bratem i lepiej bałwana i robię aniołki z bratem i siostrą.

Powiedzcie, chłopcy, w jakim jesteście momencie waszych rysunków? Kto już skończył? Zaczniemy tym razem od ciebie, tylko poczekamy, aż wszyscy skończą rysować, żeby wszyscy widzieli, co narysowałeś. A jak sobie pomyślicie chłopcy o sporcie, który uprawiacie, to są jakieś przeszkody?

Co wam utrudnia uprawianie sportu? Myślicie, że są jakieś przeszkody w uprawianiu sportu?

- No, czasem są takie, typu dużo lekcji do odrobienia, albo, na przykład, jak masz złamaną nogę to nie możesz robić takich rzeczy typu biegani.
- Albo, na przykład, że jak się ma jakieś zajęcie to nie można, albo na przykład, tam, gdzie chcemy iść na boisko i jest prywatne, to może być zamknięte.

Że może być zamknięte prywatne boisko. To ważne to, co powiedziałeś. A inne osoby? Coś wam jeszcze przychodzi do głowy, jakie jeszcze mogą być przeszkody w uprawianiu sportu

- Mój tata czasami sobie jeździ na rowerze, a kiedy pracował w pracy to mu dysk wypadł. I teraz chodzi do lekarza.

Chłopcy, czy wy już macie? Od którego z was mieliśmy zaczynać?

- Ode mnie!

Od ciebie to zaczynaliśmy już. Od ciebie mieliśmy zaczynać, tobie obiecałam. Masz rację. Mamy pierwszą pracę, Artur Polska pokazuje nam swoje wymarzone miejsce, gdzie można uprawiać sport. Jak myślicie, co to jest? Zamrażacz?

- Teleporter.

Co to jest? To opowiedz, co to są teleportery, ja nie wiem.

- To są takie, że trzeba mieć budkę i z takiej budki cię teleportuje.

A powiedz, jak się z teleporterem sport uprawia?

- Na przykład się zjeżdża z jakiejś górki i można na przykład zjechać z tej góry i się teleportować na górę. Nie trzeba wchodzić.

Skończyłeś? Pokaż najpierw, co narysowałeś. Może spróbujemy zgadnąć.

- Ja wiem, co to! Ten placyk, co tutaj jest obok. Bo tutaj też jest taki placyk duży.

Tak? Czy to jest ten plac?

- To jest takie coś, że to jest taka, jakby siłownia, to jest górne piętro, to jest wyskocznia na basen i wymyśliłem takie śmieszne coś, że jak się rozbujasz odpowiednio na tej drabince i ją puścisz to wpadniesz na trampolinę i ona cię albo wybije na sufit albo wybije cię prosto w worek treningowy.

Ja to aż się boję myśleć, co będzie dalej. A ty, co wymyśliłeś?

- A potem walniesz w słup.

Pokaż swoje zdjęcie. Pochwal się! Patrzcie, mamy następne miejsce do uprawiania sportu. Macie jakiś pomysły?

- Zjeżdżalnia wodna.

- Basen odkryty.

Opowiedz nam o tym, co to jest? To jest basen odkryty. A gdzie?

- Tutaj trochę dodałem, bo tutaj nie ma tego tam, tego też nie ma. Tutaj też tak nie wypryska, ale to jest basen odkryty i tam często puszcza się muzykę z magnetofonu.

Bardzo ci dziękuję. A twoje, jakie jest wymarzone miejsce? Pokaż swoją pracę.

- Do uprawiania sportu? To w lesie.

Bardzo fajnie. A co to za las? Gdzie jest taki las?

- Po prostu w lesie.

Po prostu w lesie. Bardzo ci dziękuję. A twoje?

- Boisko połączone z salą judo.

Boisko połączone z salą judo, bardzo dobry pomysł. A gdzie to boisko by było?

- Wymyśliłem sobie.

A gdzie byś chciał, żeby ono było, to boisko?

- W tej szkole.

Żeby w szkole było takie, żeby można było judo tu uprawiać. Świetny pomysł.

- Ja jeszcze wymyśliłem tak, że ludzie, że jak się tu wejdzie, po takiej drabince, o tu, to, jak się wejdzie na deskę to można zjechać z tej rampy, z deski i jak się odpowiednią prędkością to się spadanie tutaj na głowę. Na chodnik przed siłownią.

Dobrze, to poprosimy kolejną pracę. Poproszę teraz twoją pracę.

- Jeszcze nie, to poczekamy chwilę.

Jeszcze twoją.

- To jest Stadion Narodowy.

- Ja wiem, gdzie on się znajduje.

[01:00:45]

A wy mówiliście wcześniej, że byliście na Stadionie Narodowym, prawda?

- Ja byłem na Pepsi Arenie.

A Pepsi Arena to jest też w Warszawie?

- I tam jest fajnie, bo mój chrzestny tam był i mojego brata chrzestna.

A twoją pracę już widzieliśmy? To pokaż.

- To są liny dołapania się.

Skończyłeś? To pokaż. Popatrzcie, co to jest?

- Mogę powiedzieć. Że tutaj jest ludzik i on idzie i tutaj się idzie i to wystrzela w powietrze, tu wystrzela, tu wystrzela, tu wystrzela, wlatuje się do zjeżdżalni, jeździ się tutaj, tutaj, tutaj. Tu się wystrzeluje i uderza się o to. I wpada się do wody, coś cię wciąga, tu się otwiera i stąd wychodzi po

drabince i idzie się, tutaj trzeba strzelić gola robotowi, jak się nie strzeli to wtedy wychodzi ze ściany taka maszyna, która strzela ogniem i spala. A jak się uda, to wystrzela w powietrze, tutaj się spada tak na trampolinę latającą i trzeba wlecieć do portalu, tylko, że trzeba uważać, żeby się nie spalić.

Jak w grach wideo.

- Tutaj jest jeszcze portal, i tu się wskakuje na narty i się jedzie, tutaj trzeba się schylić, żeby też nie zostać spalonym, tutaj się wali głową, żeby nie wylecieć w wiatrak. I tutaj wejść w portal.

Ale to jest bardzo skomplikowane.

- To jest gra chyba wideo.

Sprawdźcie teraz chłopcy, czy wszystkie prace są podpisane. Tak samo jak poprzednie. I oddajcie prace pani Marysi. Ja was chcę jeszcze zapytać o ostatnią rzecz, jak to jest z uprawianiem sportu u was w szkole, powiedzcie? Usiądźcie. Ja nie pytam jak to jest na tych zajęciach po szkole.

- Tutaj, w tej szkole, jest w środy, w poniedziałki i w piątki siatkówkę. I czasami tam pomagam pani, żeby oglądać, jak grają.

A tutaj w szkole na lekcjach to wy macie w-f, czy nie? Macie w-f. A ile razy w tygodniu?

- My trzy. A jeszcze inne trzy razy.
- Mamy w piątek, we wtorek i środę.

A powiedzcie, a wy macie panią wychowawczynię, czy pana?

- My mamy panią Iwonkę Latoszewicz.
- A my mamy panią Ewę Kabanę.

I powiedzcie, wy macie w-f z paniami wychowawczyniami, czy z kimś innym? Z panią swoją. I powiedzcie, jak to się odbywa, trzeba się wtedy przebrać?

- Trzeba w strój.

I gdzie się przebieracie?

- Na ławce.
- Albo tam na dole my mamy w-f zawsze w piątki.
- Przebieramy się na każdym piętrze, albo na pierwszym piętrze, albo na parterze, albo w piwnicy.
- Jakiej piwnicy? Albo w szatni, albo na pierwszym piętrze.

Ale w jakimś specjalnym miejscu, czy gdzieś mówicie o korytarzach?

- Na korytarzu, tam, na dole też jest korytarz, a tam też.

Powiedzcie, co robicie na w-fie.

- Ćwiczymy, a pod koniec czasami pani robi nam zabawy.

A jakie?

- W dwa ognie. W zbijaka.
- I czasami w Babę Jagę, Murarz.

A Murarz to, na czym polega?

- To, że jedna osoba się rusza, a niektóre cegły.
- Czyli jakby jedna osoba jest murarzem, i jak się dotknie, przysiada, a następne osoby przelatują. Kto zostanie wygrywa.

A u was w szkole, to inne klasy gdzie mają w-f?

- Też tutaj. W sali gimnastycznej.

A które klasy mają w sali gimnastycznej.

- Pięć, sześć.

I starsze, tak?

- I czwarte.

A wy byliście kiedyś na sali gimnastycznej?

- My mieliśmy właśnie apel.

Apel był na sali? Wy robiliście apel na sali? Duże wydarzenie.

- I jeszcze robiliśmy trzecia E i trzecia D, ale oddzielnie robiliśmy też Leśne Głupki.

A jakie są sprzęty na sali gimnastycznej?

- Drabinka, kosz do koszykówki.
- Siatka do siatkówki. Szarfy.

Każdy z was powie po jednym sprzęcie, bo jak wszyscy mówimy na raz to wtedy nic nie będzie słycać. Powiedz jeden sprzęt.

- Są jeszcze takie przenośne.

A ty, jaki sprzęt dodasz?

- Piłka nożna.

Piłka nożna. A ty? Jakie są sprzęty na sali?

- Jest jeszcze taki magazyn na łączniku, gdzie są różne rzeczy, takie na przykład szarfy, piłki, takie inne.
- Nie ma telewizora. Ja tam zawsze, na siatkówce, pani mi daje kluczyk i ja tam zawsze idę albo po piłki, albo po materace, albo po coś innego. To ja tam nie widziałem nigdy telewizora.

Rozstrzygniecie to jak drugi raz tam pójdziecie. A ty, co dodasz?

- Materace.
- Drabinki.
- Kosz do koszykówki i jeszcze tam są z taśmy klejącej, albo na czerwono, albo na białą, albo na zielono, albo na niebiesko, są takie linie do boiska do piłki nożnej, do siatkówki, do ping-ponga.

A ty coś dodasz?

- Mogę dodać siatkę do siatkówki, która tam jest.
- Bo czasami tutaj jeszcze jest karate w piątce jest przed siatkówką, w środy jest przed siatkówką, w piątce jest za siatkówką i w poniedziałki jest za siatkówką.

Ty teraz mówisz o takich zajęciach pozalekcyjnych sportowych, tak? Czyli jest siatkówka i karate? Co jeszcze? A może wiecie, czy jest jeszcze coś takiego, na co mogą chodzić inne dzieciaki, ale niekoniecznie, ale niekoniecznie wy chodzicie. Jakie są jeszcze zajęcia sportowe w szkole?

- Piłka. Tenis.
- Tenis był w drugiej klasie.
- Tenis stołowy. Ping-pong.

A te zajęcia pozalekcyjne sportowe, to za nie trzeba płacić?

- Nie. Z panem Robertem też czasami mamy piłkę.

A kto to jest pan Robert?

- Nauczyciel w-fu. I pani Zuzia i pani Kasia.

A powiedzcie, a kto może chodzić do pana Roberta na piłkę?

- Klasy cztery- sześć.
- On jest nauczycielem klas tych, które mają w-f.

A jak myślicie, co by się musiało w waszej szkole zmienić, żebyście mogli więcej sportu tu uprawiać?

- Więcej boiska. Większe ogrodzenie i jeszcze większa sama gimnastyczna.
- I krótsze lekcje.

A ty mówisz, że by się musiała zmienić cała szkoła, co to znaczy?

- Czyli że cały obiekt szkoły.

Co to znaczy cały obiekt szkoły?

- Szkoła, podwórko szkolne.

Podwórko szkolne by się musiało zmienić? Na jakie?

- Na większe. I żeby tam było więcej sportowych rzeczy, a nie takich jak na przykład plac zabaw.

Żeby było więcej sportowych rzeczy? A jakie to by były sportowe rzeczy?

- Piłka nożna, piłka ręczna.
- Zielone boisko to nie jest do nogi tylko do ręcznej.

A ty, co chciałeś dodać?

- Powinno się zmienić, że gdyby było więcej przedmiotów i więcej pieniędzy i materiałów. I gdyby zrobili jeszcze jedno piętro do sali gimnastycznej.

Jeszcze jedno piętro w szkole?

- Nie, w sali gimnastycznej.
- Żeby sala gimnastyczna miała dwa piętra.
- Żeby na drabinkach trzeba było wchodzić, to by było fajne.

- Albo schody. Albo winda.
- A ja bym zrobił windę do każdej klasy osobno.
- Winda dla każdego do każdej klasy.

Dziękujemy Wam bardzo za rozmowę

[01:12:53]